AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587 BEYROUTH, Liban
Téléphone N° 36-29
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳԱՊԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمومية

ՀԵՌԱՁԱՅՆ ԹԻՒ 36-29

ՇԱԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 16 1933

ԶԵՒԴԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

Ի ՏԵՍՐԷ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեռ բերիս տօրեանց հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրակուած յօդուածները չեն վերադարձուիր | Թիւ 197 (1035)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆՈՂՈՎԸ

Ճափոնի և Գերմանիոյ հրաժարումէն վերջ Ազգերու Դաշնակցութենէ, միշտ կը վախցուէր Իտալիոյ ընթացքէն, կը կարծուէր որ անոնց պիտի հետեւէր նաև Իտալիան, ըսելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան հեղինակութեան: Նոյն իսկ, միջազգային չրջանակներու մէջ յաճախօրէն կը խօսուէր Իտալիոյ հրաժարման քուականին չուրջ: Դեկտեմբեր 5ին Հռովմի մէջ գումարուող ֆաշիստ համագումարի տալիք վճիռէն կախում պիտի ունենար Իտալիոյ դիրքը, կամ ըսուրցվին պիտի հեռանար Ազգայնոդովէն ու Զինաթափութեան խորհրդաժողովէն, կամ պիտի պահանջէր վերակազմութիւնը միջազգային գործերու:

Հեռագրական տեղեկութիւններէն կը հասկցուի որ ֆաշիստ հաւատարմագումարը Ազգ. Դաշնակցութենէն հրաժարելու մասին որոշում չէ առած, միայն բարեկարգութեան կողմնակից եղած է: Որո՞նք են Իտալացիներու պահանջած բարեկարգութիւնները, դեռ չենք գիտեր: Հեռագիրները միայն կը հաղորդեն լուրը, առանց պատճառներն ու բարեկարգութեան խնդիրները բացատրելու: կարևորը միայն այն է որ, Իտալիոյ մասնակցութիւնը Ազգերու Ժողովին ապահովուած է: Միջազգային խաղաղութեան տեսակէտով Իտալիոյ մասնակցութիւնը Ազգ. Դաշնակցութեան ստիպողական է: Սրկու կարևոր տէրութեանց հրաժարումէն վերջ Իտալիոյ ալ հեռացումը, կրնար քանդել Ժողովի հիմերը և զայն դարձնել անպէտ մարմին մը:

Ինչպէս ըսինք, հեռագիրները ժանրամասնութիւններ չեն տար Մուսօլինիի պահանջած բարեկարգութեանց մասին: Սակայն, յաստատ ծանօթ ենք անոր դժգոհութեանց: Մուսօլինին դժգոհ է Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայ չափազանց ռամկավարական կազմէն: Սկիզբէն ի վեր ան հակառակ եղած է ժողովի անդամներու քիւին բազմացումին և միշտ պահանջած է որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը մեծ տէրութեանց հսկողութեան և ազդեցութեան տակ գտնուող ժարմին մը ըլլայ: Դասիներ, Զորսներու Ուխտը սոսկացրած էքսլութեանց ենթակայ ժողով մը դառնայ: Մուսօլինին կը ջանայ նաև որ ապահովէ Ռուսիոյ և Ամերիկայի մասնակցութիւնը եւրոպական չորս մեծ տէրութեանց՝ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Գերմանիոյ դաշնակցութեան, ունենալու համար տչխարհը կառավարողներու մեծագոյն միութիւնը: Ազգերու Դաշնակցութիւնը եթէ ՁԱՅ, ըստ Մուսօլինիի, պէտք է ենթակայ ըլլայ մեծերու այս ժողովին և անոր որոշումներուն:

Բացայայտ հն Մուսօլինիի մտահոգութիւնները և հասկնալի: Ներկայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ Իտալիան կողմնակիցներ շատ չունի: Փոքր համաձայնական տէրութիւններ, որոնք յարած են Ֆրանսայի և կը նկատուին անոր զինակիցները, վէտ ունին Իտալիոյ հետ: Ուրիշ տէրութեանց խումբ մը, որոնք զանազան շահերով կապուած են Անգլիոյ, կը նկատուին Անգլիոյ կողմնակիցները: Հետևաբար Իտալիոյ դիրքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ կը ՁԱՅ տկար: Ինչպէս դիտել կուտար Իտալացի գրող մը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը Անգլիոյ և Ֆրանսայի ազդեցութեան տակ գտնուող ժարմին մըն է:

Մուսօլինիի բարեկարգութիւնը նպատակ ունի զօրացնելու իր դիրքը, քանի որ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ կը ՁԱՅ տկար: Եւրոպական չորս մեծ տէրութեանց վրայ բարդելով նաև Ռուսիան ու Ամերիկան, կ'ուզենայ ուժեղ կազմակերպութիւն մը: Որովհետև, Մուսօլինին կը կարծէ որ ոչ Անգլիա և ոչ ալ Ֆրանսա կրնան վերջերու ժողովին մէջ մեծամասնութիւն կազմել և քալեցնել իրենց տեսակէտները: Համաձայնութիւն մը Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ միջև, կամ Անգլիոյ ու Ռուսիոյ միջև հնարաւոր չէ, երբ Ռուսիա և Ամերիկա տնտեսական ու քաղաքական կապերով միացած են իրարու: Վերջապէս ու որ, ըստ Մուսօլինիի, պէտք է զգուշ նաև Զինաթափութեան խնդրով: Սէկ խօսքով Մուսօլինին կ'ուզէ Ազգ. Դաշնակցութեան կաշկանդումներէն ազատել զայն նկատելով Անգլիոյ ու Ֆրանսայի ազդեցութեան տակ գտնուող ժարմին մը: Որով սխալ պիտի ըլլար բարեկարգութիւն կոչել Մուսօլինիի ծրագիրը. ան կ'ուզէ ներկայ կարգերու մէկ տարրեր ձևը, եթէ ներկայիս Ազգաժողովը կը ներկայ կարգերու մէկ տարրեր ձևը, եթէ ներկայիս Ազգաժողովը կը գտնուի չորս տէրութեանց ազդեցութեան ներքև, այն ատեն պիտի գտնուի վեցերու ազդեցութեան տակ, միայն թէ Անգլիա կամ Ֆրանսա մեծամասնութիւն պիտի չըլլան անոր մէջ: Ահա ամբողջ էութիւնը Մուսօլինիի դժգոհութեան:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը վէրսայլի հաշտութեան խորհրդաժողովին կազմակերպութեան յար և նման ժողով մըն է: Վէրսայլի մէջ ալ երկու ժողովներ կային, առաջինը մեծերու ժողովը, որ կը բաղկանայ յաղթական տէրութեանց ներկայացուցիչներէն, երկրորդը միւս տէրութեանց ներկայացուցիչներէ կազմուած: Առաջին ժողովին անդամ էին Անգլիա, Իտալիա, Ճափոն, Ֆրանսա և Անգլիա: Բոլոր կարևոր գաղութիւնները ու որոշումները կը տնօրինէին մեծերու ժողովէն և երկրորդական տէրութեանց ներկայացուցիչները կը հաստատէին զանոնք: Մուսօլինիի բարեկարգութիւն անուանածը ճիշդ նման ժողովի մը ստեղծումն է, այսինքն մեծերու՝ 6 տէրութեանց ներկայացուցիչներուն ժողովը, որ ղեկավարէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը:

Դժուար է իրականացումը սակայն Մուսօլինիի ծրագրին: Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը որ մինչև հիմա լոկ դիտողի հանգամանքը պահած է Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, չուզեր հրաժարիլ իր հին քաղաքականութենէն միջամուխ ըլլալով Եւրոպայի գործերուն: Իսկ Ռուսիոյ մասնակցութիւնը ոչինչ պիտի փոխէ ներկայ դրութենէն: Մանաւանդ դեռ յայտնի չէ թէ ի՞նչ ձևով պիտի վերջանան ռուս-ամերիկեան բանակցութիւնները:

Իտալիոյ վարչապետին հետապնդած այս ծրագիրները գուցէ գլխաւոր պատճառներն են վերջերս շեշտուող ռուս և ֆրանսական բարեկամական յարաբերութեանց, Լիթվինոֆ-Մուսօլինի տեսակցութեան և Միացեալ Նահանգներու քաղաքականութեան մէջ տեղի ունեցող փոփոխութեանց:

Դժուար չէ այլևս հասկնալ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզէ Մուսսօլինի պահանջելով արմատական բարենորոգում:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ԵՒ ԿՐԹ. ԳՈՐԾԸ

Ա·

Գաղութներու մէջ նորահաս սերունդի կրթութիւնը հաստատուն հիմերու վրայ դնելու խնդիրն իր վրայ գործածած է զանազան խմբակցութիւններու, ազգային հիմնարկութիւններու և քաղաքական հոսանքներու ուշադրութիւնը: կրնանք ըսել, որ առարկայ բազմութիւններու հաստատական կեանքի առանցքը կրթական-դաստիարակչական գործը կը կազմէ: Հակամարտութիւններն ու յաճախ բուռն պայքարներն անոր չուրջը կը գառնան:

Ջնայած մեր բազմահազար զաւակնեռու կրթական ու դաստիարակչական գործի գերակչիռ հանգամանքին, մեր բոլոր գաղութներու մէջ ալ, չատ քիչ բացառութեամբ, դպրոցական հաստատութիւնները նիւթական չքաւոր վիճակ մը կը ներկայացնեն: Համարեա թէ բոլոր դպրոցական ժարմինները տարիզատար դարձած են իրարայաջորդ հարկահաւաքներ, «ժապաւինեալ» ժամանիները ձեռք առած: Նուիրատուքեամբ, ողորմութեամբ, տարեկան բոլոր խնդրագրեր ու աղերսագրեր ներկայացնելով տարիներ չարունակ քաշ կը արուի մեր կրթական գործը գժնդակ պայմաններու մէջ:

Սովորութիւն կարգ է անցած այս բոլորը և մեր ժողովուրդի զգեկավարութիւնը ամենուրեք գործած է խնդրամատոյց մարմին մը: Կրկնուած է այս անարգ կեցի երևոյթն այնքան յաճախ, որ այլևս կարծէք թէ չենք զգար ու չենք գիտակցիր անոր տարաբնոյթ յատկութիւնը: Ջենք անդրադառնար, որ նիսկ մեր ազգային արժանապատուութեան նուաստացմանը ու յաճախ վէճեր կը յարուցենք տարիներու մեզ տուած ողորմութիւն—օժանդակութեան անարդար բաշխման չուրջ և մեր տարաձայնութիւնները կը հրապարակենք զխրախութեամբ:

Ունինք, սակայն, պատկառելի դրամագլուխով հաստատութիւն մը, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը Մինչև հիմա ան չնչին գումարներ կուտար այս կամ այն դպրոցին, հազար ու մի խնդրանքներէ ու մէյնորդութիւններէ յետոյ, հարկաւ: Հ. Բարեգործականը մինչև հիմա չունի որևէ կրթական հաստատութիւն մը՝ պատկառելի: Ան չունեւ սերունդ մը, որ նշմարելի դեր խաղայ հայ կրթային կեանքի մէջ և որով կարելի հպարտանալ մեր ժողովուրդը:

Վերջերս Բարեգործականը գաղութներու կրթական գործով զբաղելու ոգևորեցաւ ետևդ կը ցուցադրէ, այն ալ, դժբախտաբար, չիլ նպատակներէ դրդուած: Ան որոշեր է գաղութներու կրթական ամբողջ գործն առնել իր ձեռքը և վարժարանները նիւթապէս ապահովել, եթէ.

Ա.— Թաղական խորհուրդները և դպրոցական հոգաբարձութիւնները զբաղամ ետևդ Բարեգործականին, ըստ իրենց ենթակայ չրջանի կարողութեան:

Բ.— Բարեգործականն ինքը պիտի հրաւիրէ ուսուցչական կազմերն ու դպրոցներու տնօրէնները:

Գ.— Դպրոցին գտնուած վայրը պարտաւոր է կազմակերպել Բարեգործականի ժանտճիւղը:

Դ.— Բարեգործականի ու անոր ձեռնարկներուն դէմ քոյլատրելի չէ ոևէ հակաժարութիւն:

Կրթական գործի այս ձևի տնօրինման համար Լիբանան է եկած Բարեգործականի ներկայացուցիչը:

Հալէպի ազգային իշխանութիւնները պարզապէս մերժած են Հ. Բ. Ը. Միութեան այս առաջարկները: Պէյրութ ալ նմանապէս հող չգտաւ: Միայն գիտենք, որ Զահլեի Թաղականութիւնը համաձայնած է Բարեգործականի հետ և վերջինս յանձնառու է եղած հագել Զահլեի վարժարանի նիւթականը: Մենք չենք ուզեր խնդիրը քննել իր լայնքով ու խորքով: Անհրաժեշտ է իմանալ միայն թէ Լիբանանի քեսի քաղաքական վարչութիւնն ու թեմական ժողովները իրազեկ են այս հաւաձայնութեանը և եթէ այո՛, ի՞նչ պայմանագիր է կնքուած: Գիտք է որ այդ պայմանագիրը հրապարակուի:

Բարեգործականի ձգտումը բնորոշ է: Ան իր առաջարկներով կ'ուզէ.

Ա.— Կասեցնել դարձնել բոլոր ազգային մարմինները և ենթարկել իրեն՝ դրամի ուժով:

Բ.— Իրաւազրկել ամբողջ ժողովուրդը, թոյլ չտալով վարել հայոց հարցային կեանքը՝ ըստ իր հայեցողութեան:

Գ.— Ազգային բոլոր մարմինները գարձնել անկամ հարկատու մասնաճիւղեր՝ որոնք կը տահձուին Բարեգործականին միայն փող հասցնելու նպատակով:

Դ.— Դպրոցները պահել ռամկավարամիտ ուսուցչական ջանքով կապած Բարեգործականի հետ:

Ե.— Թոյլ չտալ որևէ քննադատութիւն Բարեգործականի գործունէութեանը վերաբերեալ:

Ուրկէ՞ այս հաւաձակութիւնը: Ազգային ուժերը ունեցող հաստատութիւն մը, որ կոչուած է դժբախտութիւններու ենթարկուած ազգի մը բեկորներուն բարեգործութիւն մը ընելու, դժուար թէ թոյլ տար իրեն նման առաջարկներ ուղղուին իրեն:

Ազատ մարզադաշտեր են գտած և կ'ուզեն անսանձ ձիարշաւներ կազմակերպել: Ու կը կարծեն թէ Հայոց ազգը աչխարհի հօտ մըն է և կրնան քշել ուր որ կամենան, պնակ մը ապուր կերցնելով:

Կրթի և լայնախոհ հաստատութիւն մը, միլիոնի չուրջը դարձող դրամագլխով, ընդհակառակը կոչուի յենարան մը կը դառնար ազգային բոլոր հաստատութիւններուն, կը տրամադրէր նիւթական միջոցներ՝ որոշ համակարգութեամբ ու հաշուետուութեամբ՝ որպէսզի այս հոգեկան ժողովուրդը չկէ իր կորցուած մէջքը: Կասկած կա՞յ մէջը, որ հայութիւնն իր հերթին հպարտութեամբ կը վերադարձնէր իր կարիքներուն նուիրաբերած բոլոր գումարները:

Մենք կ'ուզենք բարեկարգել մեր բոլոր կրթական ձեռնարկները, կանոնաւորել դպրոցական չէնքերը, բարձրացնել ուսուցչական կազմերու կրթական—գիտական մակարդակը և ազգային դաստիարակութիւնը առ հայ նորահաս սերունդին: Առաւել ևս կ'ուզենք ընդմիչտ հրաժարիլ օտարներէն նուէրներ ապահովել:

Հ. Բ. Ը. Միութենէն այս կը պահանջէր առանց տակտիկութեան. իսկ ան կը ձգտի արդէն որոշ չափով կանոնաւորած ազգային մարմինները կամ ժողովուրդ ընել՝ կոթնած դրամի վրայ: Դժբախտաբար ցանկալի չափով չի գիտակցիր Բարեգործականի իր հիմքին մէջ անհանդուրժելի այս առաջարկներուն բացասական արժէքը:

Ա. Ա.

ԿԱ՞ՋԻ ԱՖՐՈԴԻՏԻ

Գնգեցի՛կ ես Պէլլա—Բայէս, և հրաշագեղ՝ ծո՛վ կիպրոսի.
Աֆրոդիտէն գո՛ւն ես ծըներ և հայրենի՛քն ես Զէնոնի.
Թագաւորներ՝ իմ երկրէս եկեր են քեզ երբեմն այցի,
Զօրավարներ ու կայսրներ պաշտպաններ են քեզ՝ մեր ազգի:

Բայց դուն ունիս աստուածային վէպ մը հըզօր ու իրական.
Ես պիտ՝ երբեք չիմոռանամ չքնաղագեղը Արնալուսն.
Դիւցազնօրէն հազար ազուր աղչիկներուն հ'ետ մեռաւ ա'ն.
կիպրո՛ս, անի, վրէժդ առաւ, հրդեհելով նա՛ւն Օթթոման:

Ու երբոր մեր թագը վերջին, Փարիզի մէ՛ջ ենք մոռայեր,
Դու անուրմով զարդարուեր ես ու եղեր տէ՛ր Հայաստանի.
Ա՜հ, կը տեսնեմ դեռ պարիսպիդ ճակատն ամուր, Ահի՛ւծը մեր,
Պահէ՛, պահէ՛, ան իրեն մէջ իմ պապերուս ոգի՛ն ունի...

ԱՐՄԷՆ ԱՇԻՄԵԱՆ

Ազգայնականութիւն, Միջազգայնականութիւն ԵՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Զ.

Միջազգայնական ոգիով հայեացքի տեսակէտով դասաձիւրերը ի՞նչպէս պէտք է սովրեցնել

(Շարունակութիւն)

Աչխարհագրութեան դասն ալ չատ առաղձ կը հայթայթէ ուսանողներուն մէջ ուղիղ միջազգայնական միաքն ու կեցուածքը կազմելու համար: Աչխարհագրութիւնը կ'զբաղի ոչ միայն բնութեան երևոյթներով և ազդեցութիւններով, այլ նաև երկրագունդիս տարբեր մասերուն մէջ բնակող դասակարգ ու գործակարգով: Աչխարհագրութիւնը որչափ կը ցուցնէ մարդկային ընկերութիւնը բազկացնող տարբեր ազգերու միջկապակցութիւնը՝ համ նիւթերու և գործուած ճարտարութեանց ապրանքներու համար: Եւ ահա այս տեսակէտն միջկապակցութիւնը չէ՞ որ փոխադրութեան ու հաղորդակցութեան միջոցներուն կատարելագործումը, ճարտարարուեստին ու միջազգային վաճառականութեան զարգացումը և անհետևանս ու ելևմտական յարաբերութեանց ամրապնդումը յառաջացուցած է, և այս ալ իր կարգին ընկերային միացման ու ամրոզջացման տարած է:

Բնական գիտութեանց ուսուցմանը բերիչը ևս ուսանողները միջազգային գործակցութեան ու ծառայութեան կ'առաջնորդէ, եթէ ուսուցիչը առնչութիւն ունեցող եղելութիւնները յարմար կերպով ժառնչէ: Բնական գիտութեանց դաշի միջոցին ուսանողներուն ուշադրութիւնը պէտք է հրաւիրել տարբերութեան թէ գիտութեան յառաջդիմութեան տարարկ անհատական կամ ազգային ծառայութիւն մը չէ: այլ ընդհանուր մարդկութեան եղած ծառայութիւն մըն է: Որևէ տեղ մը և գիտութեան որևէ մէկ ճիւղին մէջ կատարուող դիւտերը ուշ կամ կանուխ ամբողջ աչխարհին սեպհականութիւնը կ'ըլլան: Շատ հետևանքները երթալու պէտք չկայ. միայն բազմատարբ վերջին ժամանակներուն գիտութեան մասին ժառնենք: Շոգեշարժ ու ելեկտրաշարժ մեքենաները, ինչպէս և չոգիի ու ելեկտրականութեան ուրիշ բազմաթիւ կիրարկութիւները, ինչպէս չոգենաւը, չոգեկառքը, ինքնաշարժը, օդանաւը, հեռագիրը, հեռախօսը, անթել հեռագիրը, ռէնտգէն, նոյնպէս նաև բժշկական, քիմիական և ճարտարարուեստական ճիւղերու մէջ կատարուած գտնուած գիւտերն ու յառաջդիմութիւնները ներկայիս աչխարհի բոլոր ազգերը չէ՞ն վայելեր: Ծիրանի, գիտութեան յառաջդիմութեան հետ առնչութիւն ունեցող բոլոր գաղափարներ, գիւտեր ու արտադրութիւններ իրենց աչխարհագրական, քաղաքական, ազգային ու ցեղային ծագումէն անկախաբար՝ այսօր ամբողջ քաղաքակիրթ մարդկութեան կողմէ կը գործածուին: Այս ճշմարտութեանց ծանօթանալը՝ բնականաբար միջազգային գործակցութեան ու ծառայութեան ոգին պիտի արթնցնէ ու քաջալերէ ինչպէս նոր՝ նոյնպէս և հին սերունդներուն մէջ:

Ընկերային ու քաղաքացիական գիտութեանց (social sciences and civics) դասաւորութեան ատեն՝ բարի կամեցողութեան սէր և իր նիւթին առնչութիւններն ու կարելիութիւնները լաւ գիտցող ուսուցիչ մը ընկերային միկապակցութիւնը և ընկերային փոխադարձ ծառայութեան օգտակարութիւնն ու գործակցութեան կեցուածքը յառաջացնելու գործին մեծապէս կրնայ սատարել:

Գիտութեանց ուրիշ ճիւղերը և փիլիսոփայութիւնը, նոյնպէս և գեղարուեստի բոլոր ճիւղերը, ինչպէս երաժշտութիւնը, նկարչութիւնը, արձանագործութիւնը, գրականութիւնը, օրամախօսութիւնը, քանդակագործութիւնը, և նոյն իսկ գեղարուեստական ու ժողովրդական պարերը տարբեր ազգերու մարդկային ընկերութեան ժառանգած ծառայութիւնները ժառնչելու համար մեծ առիթներ կ'ընծայեն: Ինչպէս գիտութիւնն ու փիլիսոփայութիւնը՝ նոյնպէս և գեղարուեստը աչխարհագրական, ցեղային ու ազգային առհասնեներ չեն ճանչեր: Երբ որ գիտուններու և փիլիսոփաներու ինչպէս նաև նկարիչներու և արձանագործներու, երաժիչտներու և երգահաններու (composer), բանաստեղծներու եւ գեղարուեստներու մասին ժառնենք՝ անոնց ազգութիւնն ու հպատակութիւնը նկատի չենք առներ և պէտք չէ առնենք: Որովհետև անոնց բոլորը աչխարհին կը պատկանին և անոնց գործերը ամբողջ մարդկութեան համար են: Այս ժառնելակերպն ու կեցուածքը ինչպէս գեղարուեստի ուրիշ ճիւղերուն՝ նոյնպէս և գրականութեան համար հեռացնեն ուելի չիտակ կը գտնայ: Որևէ երկրի մը մեծ գրագէտները ու հեղինակները գրական աչխարհին մէջ երթալով ուելի կարևոր միջազգային դիրքեր կը գրաւեն: Իրական արժէք ներկայացնող որևէ գիրք մը չատ չնչցած մի քանի օտար լեզուներու կը թարգմանուի, եւ օտարներու կողմէ կը կարդացուի մեծ հետաքրքրութեամբ ու գնահատումով:

Ա՛ւ հասարակ, ծայրյեղ ազգայնամոլներ պարզապէս ժխտողութենէ սարսած՝ դժբաղդաբար դպրոցներու մէջ բարի օտար գրականութեան չատ տեղ չեն տար: Աւար պատճառներէն մէկն ալ թերևս ուելի լեզու և քերականութիւն սովրեցնելու և կամ ուսումնական չրջանին վերջը քննութիւնը բաներ գոյ ընել կամ իւրացնել տալու հանէն ըլլալն է: Պէտք է ակամ ժառարկել որ գրական գիտութիւնները «մարդկութիւն» (humanities) կոչուած են և իրապէս ալ ամբողջ մարդկութեան կը պատկանին: Այդպէս և ուրիշ, մենք գտնենք պէտք է գործածենք իրրև հատարակ կապ մը որ նոր սերունդները հատարակաց գիտակցութեամբ մը իրարու պիտի կապէ ընդհանուր մարդկութեան ծառայելու համար:

ՀԱՅԸ ԽԱՉԻՆ ԱՌՋԵՒ

Օր ըստ օրէ, հայրենաբուղձ սերունդներու դարաւոր մեծ կարօտներն իր հոգւոյս մէջ կը բռնկին ու օրհս մէջ վառարանդի պապերուս հայրենիքի անմոռ սէրը կ'ուռճանայ։ Մեր երկիրը գանուած բիւրաւոր յուշերուն նուուածքներու ըզձանքին բոցը կ'զգայ աչքերուս մէջ ու պանդխտութեան մէջ ջախջախուած հայ կուրծքերուն, հայրենի լեռներուն տարտ չունչի պապակովը կը մրկին թաքերս։

Տէ՛ր, ե՞րբ պիտի երթանք մեր օճախը հայրենի, երկիրը Հայկազնեան ու անոր անարատ կաթովը դիեցնենք զայն. մեծցնենք ու օրրենք մայրենի երգերով. անանկ մեր նախնիքներու ուռնդութիւններով ու օրբութիւններով և հակենք նահատակներու գերեզմաններուն և ուխտակներուն վրայ։

Տարագի՛ր ժողովուրդ, կեանքդ հազմակ նաւիրում մը եղաւ խաչին, իսէլդ յոյս-յոհերը առջնորդ. դերբուկներէն յար քալեցիր գողգոթայի սեպ բարձունքին, աչքերդ անթարթ, միշտ սեւեռուած, վառ մեծ լոյսին։ Դեռ պիտի քալես, բանած յոհերն կեանքի յոյսին։

Մարդկային ամէն վիշտի խորը, ա՛ւ, դէզ մըն է մոխիրի ու խոռմայի։ Հայ հոգին գերեզմաններ մըն է լեփլեցուն չիրիմներով ու տապանագիրներով։

Եկ՛ւր գրէ, դուն արցունքին քայրն ես, ցաւերուս մէջ, դո՛ւն ես եղած սփոփիչ հրեշտակս։

Երբ Հայ Ցեղի Զայնը կը խօսի՝ ես կը սիրեմ առանձնանալ և ծնունդ իմ բնութեան բարեխուն ու կանուչ սրտի վրայ և խօսիլ մեր միլիոնաւոր նահատակներու հետ։ Երկիւղածութեամբ ձեզ մոխ կ'ընեմ, ո՛ւր էք նահատակ մայր, Սիհուն գետ նահատած եղբայր, Մարաշ կախաղան բարձրացած հօրեղբայր, ամենապաները սարսուռ և կորսուած քայրեր և իմ ցեղիս պատեհի միլիոն մը զաւակներ։

Ինչո՞ւ կը լռէք, լեզու ելէք և խօսեցէք. ո՞ւր էք, ո՞ւր։

Անգութ բարեկին, աչխարհի ո՞ր ծայրերը ցրուեց ձեզ։ Երբ կարօտակէզ հոգիս ձեզ կը փնտռէ, մէկ երազներու աչխարհէն իրեն պատասխան պիտի ստաք և սիրտս երազներով միայն իր կարօտը պիտի առնէ այսպէս։

Ո՞ւր էր քէ ձեզի զէթ մին կարենայի տեսնել. սրտիս բոլոր բոցերը

«Ո՞հ, ես էլ ու ողբերգուն եմ երանքի

Դպրոցական խաղերու և մարմնամարզանքի մասին ուռնուզդն ես քեզը կարելի է ըսել քէ այս ճիւղին ալ տարբեր ազգեր տասարած են, և ներկայիս այս մարզին մէջ մրցանիչերը (record) այլևս լակ տեղական կամ ազգային չեն, այլ անոնք այսօր համաչխարհային արձանագրութիւններ են։ Նոր կայիս՝ մարզական խաղերու եւ մարմնամարզական հաւաքոյթներուն մէջ զրեթէ բոլոր ազգեր ներկայացուցիչներ կ'ուննենան։ Եւ գարնանային, զօլֆներու և ֆուտպոլտաններու մէջև մարզական մարմնամարզական մրցակցութիւններ հազուեսէ կ'ուելնան, ա՛րանք տարի կ'ուռնդեն ընկերային ու մարզական ուելի սերտ յարաբերութեանց։

Դպրոցներու մէջ՝ նոր և գալիք սերունդներուն՝ այս բոլոր իրազութեանց ու հղելութեանց ծանօթանալը յարմար ու օգտակար գործունէութիւններով միանալով՝ ուղիղ մարզական մրցաքին կազմութեան և արդիւնարար հասչխարհային գործակցութեան իրականացման մեծապէս կրնայ տասարել։

Բայց խնդիրը հոս ալ չի վերջանար, որով այս մասին դեռ ըսելիքներ ունինք։

Տօնք. Փլ. ժ. Ա. ՊԱՊԻԿԵԱՆ

(Շար.) (7)

ՏՈՄՍԵՐ

«ՀԱՍԿ»Ը

Կիլիկեան ընդհանուր սեղանատունքեն վերջ, Սոսյ կաթողիկոսութիւնն ալ սիպուեցաւ իր հօրին հետ արտասահման գաղթել։

Ան՝ առեն մը Հալէպ և Պէյրութ քաղաքներուն մէջ անկայուն կեանք մը բոլորելէ վերջ, Նիր Իսթ Ռիլիֆի մէկ գովելի զոհողութեամբը, վերջապէս կրցաւ հաստատուիլ վերջինիս Անթիլիասի չէնքերուն մէջ։

Կաթողիկոսարանը այսպէսով ունեցաւ հնարաւորութիւն, դարեվանք մը հաստատելու հոն։ Ու անկէ վերջն ալ, կրցաւ հրատարակել պաշտօնաթերթ մը, «Հասկ» անուամբ։

«Հասկի» երեւոյթը սեւերդ պերճանք մը չէր. և գոյէ չատ ալ կարեւոր, քէ՛ դպրիվանքի և քէ՛ մտնւոնդ մեր ժողովրդի կրօնական գաստիարակութեան տասարելու տեսակէտէն։

Սկիզբները ներողամիտ աչքով դիտեցինք անոր չատ հասկատ ծաւալը, և մանաւանդ վերջին ծայր հասկատ բովանդակութիւնը։ Բայց այլևս ժամանակ է որ, քիչ մը պահանջկատ ըլլանք։

«Հասկի» սպագայի մասին մեր կարծիքը բոլորովին տարբեր էր։ Կ'ըսպասէինք որ ան, Հայ Լուսաւորչական յարանուանութեան ձգտումները, անոր ուղին լրջօրէն վերլուծող հանդէս մը ըլլար, մէկ խօսքով կ'ըսպասէինք որ ան ուննար, Ամերիկայի մէջ լոյս տեսնող Փրօֆ. Մինասեանի «Լոյս» մասգրին չափ կրօնական և մանաւանդ Լուսաւորչական բովանդակութիւն մը։

Մինչեւ օրս, մեր յոյսերը չիրականացան, սակայն, մենք դեռ կ'ըսպասենք։

Մեզի տարկաղներ ըլլան քերեւսր, կաթողիկոսարանը նիւթական հնարաւորութիւններ չունի տակէ ուելիին համար։

Բայց մեր պահանջն ալ չատ մեծ բան մը չէ։ Ընդունինք որ միեւնոյն ծաւալով կարելի է հրատարակել այս հանդէսը, և չատ ներկայանալի բովանդակութեամբ։ Մասալը ընդարձակելու համար, նէթ պէտք եղած նիւթականը կը պակսի, անոր բովանդակութիւնը ուելի ներկայանալի դարձնելու համար ոչ մէկ ուժ կը պակսի կաթողիկոսարանին։ Երկու հայագէտ կաթողիկոսներու բարձր կարողութիւնները

Մեզ համար ակներեւ է տակայն որ, այս գործը ձգուած է բոլորովին ան-

փորձ ոգւոց ձեռքը։

Պատճառներ ունինք մտածելու որ, յուրջ հսկողութիւն չտարուիր «Հասկի» խմբագրութեան վրայ, ու այս պատճառով ալ սպարան ժուռք կը գործեն ուէք ձակող սյլանդակ քիւններ։ Զոր օրինակ՝ — Լաթաքիոյ և Դամասկոսի թեմերու կազմութեան մասին տեղեկութիւններ կուտան։ Վերլին քիւրեղէն մէկուն մէջ, «Հասկի» լրատուն նախանձախնդրութիւնն էր ու. նեցեր Լաթաքիոյ հայցուած տնուներ մեզի ասլու, (Լատդիկէ)։ Գովելի է այս։ Սակայն ծիծաղելի չէ՞ որ, միեւնոյն գրութեան մէջ, մերթ Լաուդիկէ, և մերթ Լաթաքիա, անուննները կը գործածէ։ Սիւրիոյ մէջ գանուող մէկը չգիտ մտածեր արդեօ՞ք, քէ այս երկուքը տարբեր քաղաքներ են։ Նմանապէս Շամը և Դամասկոսը։ Այս պարագան միայն մէկ քուի մէջ չէ, այլ երկու և քերեւսել ուելի։

Հա՞րկէ արդեօք ամէն կաթողիկոսարան այցելող հաւատացեալի կամ բարեկամի անունը «Հասկի» սխալներէն յայտարարել։

Հայ ժողովուրդը ինչո՞վ կը չահագրգռուի քէ այսինչ խանութպանը կամ այնինչ առեւտրականը այցելեր է կաթողիկոսարան։ Ընդհակառակը տրպէզի այդ յայտարարութիւնները ուելի տարմէք ներկայացնեն, չէ՞ք կարծեր որ պէտք է յայտարարուին միայն այն այցելուներու անուննները, որոնք պաշտնական հանգամանք մը, սիրոյս մը ունին, ինչպէս Գաւառականի, Քազաքականի, և այլ ժարմիններու անդամներուն եւայլն։

«Հասկը քննագատելու մտքով չէ որ այս տողերը կը գրենք, այլ միայն ցոյց տալու համար քանի մը պզտիկ թերութիւններ, որոնք ուելի աչքի կը զարնեն իր պզտիկ բովանդակութեան մէջ։

Կը ներեն անչուա մեր հայրերը, մեր այս դիտողութիւններուն համար, և ուելի մեծէն հետաքրքրուելով, («Հասկ» ով), զայն կը հաճցնեն այնպիսի բարձրութեան մը, որուն վրայ տեսնել զայն, ամէն լուսաւորչական հայու փափաքն է։

Թ. ՍԻՒԵԱՆ

ՏԻԿ. ՍԵՒՈՒՄԵԱՆԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիոյ ժամանակակից երաժշտութեան երրորդ ցուցահանդեսին մէջ բացառիկ առաջնութիւն տանած է յայտնի երգչուհի Ցիկ. Սեւումեան, յաղթելով բազմաթիւ քրկնածուներուն։

Այս բացառիկ յաղողութեանը վրայ, Ընկեր ուսուցիչ հրատարակած է մեզի, առանձին գործադրելու համար յայտագիրին երգի մասը։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ԵՒ ԽԵՆԹԸ

Անգլիական թերթերը կը պատմեն հետեւեալ զաւարճալի արկածը, որ պատահած է վերջերս Մաքտոնալտի։

Անգլիոյ Վարչապետը երբ կ'ուղեւորէ Լոնտոնի չրջանակին մէջ գտնուող խուլզարներու ապատանարան մը, կը խնդրէ անօրէնէն որ զինքը ներկայացնէ խեղդի մը որ բաւական ըլլայ բոլորովին։ Տնօրէնը կը ներկայացնէ զայն մէկու մը, որու հետ քանի մը վայրկեան խօսակցելէ վերջ, Մաքտոնալտ կը հարցնէ.

— Դիտէ՞ք թէ ո՞վ եմ ես։

— Ո՛չ պարոն, բայց տակէս բնաւ չի հետաքրքրեր...

— Ես Մաքտոնալտն եմ, Մեծն Բրիտանիոյ վարչապետը։

— Այդքա՜ն միայն... կը պատասխանէ բաւական խելագարը։ Օ՜հ, լա՛ւ, դուք ալ ինչ էք իմ քովս։ Երբ ես հոս մտայ, այն տեղն ե՛ս կալլէտի իշխանն էի, իսկ այժմ ես տակէ ուելի բան մըն եմ։ Զիս կը պատուեն իբր կայսր։

Ցետոյ, վայրկեան մը լռելէ վերջ կ'ուելցնէ. «Բայց դուք տանդ վախի կրնաք մեր ընկերներէն ըլլալ։ Այտեղ խոհանոցը լաւ է, և ձեզի պիտի բաւ մեծ...»։

ԵՐԿՈՒ ՏՂԱՅ ԵՒ... ՄՈՒԿ ՄԸ

Սելանիկի վալեաճիօճ թերթը կը գրէ թէ Տիկ. Ալեքսոս Հալան անուն հրեայ կին մը երկու տղայ ալեարդ բերած և անոնց տեսէն ալ մուկ մը ծնած է։ Խեղճ կինը այս արտակարգ ծննդաբերութենէն վերջ մեռած է, իսկ նորածին երկտղակը կ'ապրիդալով մուկին չիչեալ թերթը կ'ուելցնէ թէ, ծննդաբեր կնոջ դրացիներէն ամէնը կը պնդեն թէ դեռ տղայ է, իսկ ուրիչներ յայտնած որ կնոջ ազգականները ապանած են։

ՎԷՆԻԶԷԼՕՍԻՆ ՏԵՂԸ՝ ԿԱԽԱՂԱՆ ԿԱՄ ՅԻՄԱՐԱՆՈՑ...

Աթէնքի տասիկանութեան նախարդ անօրէն Փոլիբրօնօփուլօս, որ պատանդ եղաւ իբրեւ ժամանակիդ վէնիզէլօսի դէմ կատարուած մահափորձին, սկսած է նոր թերթ մը հրատարակել և չատ բան գրել նախարդ վարչապետին դէմ։

Նախարդ անօրէնը յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Վէնիզէլօսը կամ կախաղան կամ յիմարանոց պատկանդելու է։

Այս հրատարակութիւնը չատ գէշ տպաւորութիւն գործած է և կատավարիչները ըրած է հետապնդելու անթարկել թերթը։

ՀԻՔԼԷՐԻ ԿԱՂԱՆԴԱՁՔԸ ՄՏԱԳԱՐՆԵՐՈՒՆ

Առանց ցաւի պիտի ամլացուին

Գերմինէն կը հաղորդեն թէ տարեգլուխն պիտի սկսի գործադրուիլ այն օրէնքը որուն համաձայն պիտի ամլացուին բոլոր մտագարներն ու ժառանգական հիւանդները, որպէս զի չկարենան սերնդագործել և պատկանել սերունդը։ Պիտի ամլացուին նաեւ ծանր գինովները և ծանր հոգմանդամները։

Մասնաւոր դատարաններ մեծ պատասխանատուութեամբ պիտի քննեն ենթակաները, որոնք իրաւունք ունին բողոքելու գերագոյն դատարանին։

Միւս կողմէ, ամլացուէը պիտի կատարուի վիրաբուժական փոքր գործողութեամբ մը, որ ոևէ ցաւ չպիտի պատճառէ, ոչ ալ ինչպես պիտի հասցնէ։

ԱԻԱԶԱԿ ՄԸ ԴՈՂՈՒԻՒԻՆ ԿԸ ԽՆԴՐԷ

Ինքնասիպ է խնդրանքը, զոր կը կատարէ հունգար ուազակ մը։

Կախնափայտ գեղեցիկ ասփ չինած է ան, և վրան փորագրելէ յետոյ իր ամբողջ խնդրանքը նուէր ղրկած է հունգար դատական նախարարութեան։

Ասազակը, որ ներում կը խնդրէ, ձերբակալուելուս 15 տարի առաջ։ Ծրկեանս բերդարգելութեան գատապարտը-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿԸ ՍԻՐԷ ԵՐԳԵԼ

Խորհրդային Հայաստանի մէջ յօդուածագիր մը կը խօսի երաժշտական կրթութեան մասին, և այս առթիւ կը յիշատակէ իրողութիւններ, որոնք կը հաստատեն թէ հայ ժողովուրդը որքա՜ն կը սիրէ երգը ու երաժշտութիւնը։

Հայաստանի մէջ, ներկայիս, գանազան օրգաններ օժտուած են հեռատիւներով (ռատիօ), որոնց կողքին կազմակերպուած են երգչախումբեր ու նուագախումբեր, տեղւոյն երիտասարդ ասխատաւորներէն։ Ժրքատքաբար կը պակսին երաժշտական գործիքները։ Բազմաթիւ օրգաններու մէջ դուէ չէ կրնար գտնել պահանջուած երաժշտական գործիքը,— ահա թէ ինչո՛ւ յաճախ բաւո փոխարինուած է մանուկներով, էմմեկնչեն ջուլակով։ Եթե ուելի հետաքրքրական,— Իջեւանի երիտասարդներէն, Առեմ Մերջաճեան, ինքնասխատութեամբ երաժշտութիւն կը սորվի եւ յետոյ ինքնաճիր գործիք մը կը օրինի ու կը նուագէ։

Հեռատիւներու կողքին կազմուած երգչախումբերն ու նուագախումբերը, դժբախտաբար չունենալով պատրաստուած վարիչ, նուր եղանակները եւ երգերը կը սորվին յատուկ ինքնաճիր ձեռագրութեամբ, յաճախ հեռատիւնին օժանդակութեամբ։ Այս պէս որ երգերն ու եղանակները կամ կ'ազատագրուին, կամ ինն երգերով կը գոհանան։

Անհրաժեշտ է երաժիշտներ հասցնել օրգաններուն, տալ երաժշտական գրականութիւն,— հրապարակին վրայ չկայ ժողովրդական երգարան մը, որ սորվեցնէ ասխատաւորի եւ յեղափոխութեան երգեր։ Գեղական հրատարակչականը ունի միայն մէկ երգարան, որ քէ ինն է եւ քէ բաւարած։ Պէտք է հրատարակել նուր երգարան մը։ Եւ վերջապէս օրգաններ զրկել երաժշտական գործիքներ։ Զբաղիլ ժողովուրդին երաժշտական կրթութեամբ։ Որովհետեւ հայ ժողովուրդ կը սիրէ երգեր եւ երաժշտութիւն։

ՓԼԱԹԻՆ ԵՒ ՀԱԶՈՒԱԳԻՒԻՏ ՆԻՒԹԵՐ

գտնուած են Հայաստանի մէջ

Խորհրդային Միութեան գիտական ակադեմիայի լոճոսկիի (փլաթին) հիմնարկութիւնը, իր այս տարուան ասխատաշխատութեան ընթացքին, հազուագիւտ երկու նիւթեր գտած է Ալաճկերտի դաշտին մէջ։ Այդ նիւթերուն մէկը պլատին է, իսկ միւսը՝ հազուագիւտ մետաղ մը, որ կը գործածուի ռատիօ-ընդունիչներու մէջ։

Գիտական ակադեմիայի անդամներ, Փրօֆ. Զվյագեվ եւ Փրօֆ. Լերեթիեսկի, այցելած են Զանգեզուրի պղնձահանքերը եւ ճնուրիւն կատարած։ Այցելած են նաեւ Ալաճկերտի հանքերը ուր կ'ասխատի երկրաբանական եւ հանքաբանական հիմնարկութեան ջոկատը։ Իր ասխատանքները աւարտելէ յետոյ, ջոկատը ճնուրեան պիտի անցնի Զանգեզուր։

Մասնաւորաբար Զանգեզուրի օրգանը տահագրգռուրիւն արթնցուցած է, որովհետեւ հոն կան ոչ միայն պղինձ, այլ եւ ուրիշ հանքեր որոնց մէջ կը սպատուի ուենեալ հազուագիւտ նիւթեր։

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԴԱՇՏԸ ՄՐՑԱՎԱՅՐ

Երեւան հասած է Ռուսիոյ սաւառնակի միութեան գիտական արշաւախումբը, որուն նպատակն է ուսումնասիրել Արարատեան դաշտի օգային հոսանքները։ Այս հոսանքները պիտի օգտագործուին Լենինական։—Երեւան Նախիջեւան եւ ապա Մուղան գիծով օգային կանոնաւոր ընդուրիչներ կազմակերպելու համար։

Արշաւախումբը պիտի պատասխան Արարատեան դաշտի հոսանքներու մասին հարցաքնն։ Այս նպատակով կայանքներ պիտի հաստատուին Լենինականի եւ Երեւանի մէջ, իսկ յետոյ մէկ մը Աբարանի մէջ։ Այդ կայաններէն կանոնաւոր ընդուրիչներ պիտի կատարուին։

Հայաստանի կողմէ այդ արշաւին պիտի մասնակցին օդային ճիգի պետ Գասպարեան, աւաւանդող Գեմայ եւ մեքենագէտ Իալաճեւ։

ԳՐԵԼ ԿԱՐԴԱԼ ԿԸ ՍՈՐՎԵՑՆԵՆ

Հայաստանի բնակչութեան աճեսիր գրել կարդալ սորվեցնելու նպատակով, պայմար—ասխատանքը կը շարունակուի նոյն թափով։

Բարխուդարեանի մեկ յօդուածին համաձայն, 1928ին առաջ գրել կարդալ կը սորվէին 17 հազար հոգի։ 1928—1929 տարեշրջանին 32 հազար հոգի, 1929—1930ին, 60 հազար հոգի, 1930—1931ին 90 հազար հոգի, 1931—1932ին, 185 հազար հոգի, 1932—1933ին, 105,500 հոգի։ Ցառաջիկայ տարեշրջանին կը մտնի գրել կարդալ սորվեցնել 130,000 հոգի։

ՄԻ՛ ԽԱՉԱՒԵՐԷՔ ԶՐԻ ԹԵՐԹ ԿԱՐԴԱՑՈՂՆԵՐԸ

ՍԻՆԷՄԱ ՕԼԻՄԲԻԱ

18 Դեկտեմբերէն մինչեւ 24 Դեկ. կը ներկայացնէ աչխարհահռչակ նշանաւոր ֆիլմ մը

ԻՐ ՄԱՐԴԸ

(SON HOMME)

Անպայման տեսէք այս նշանաւոր ֆիլմը

ՊՐԱԳԱՅԻ ԹԵՐԹՈՂԸ

ԳԱՐԱՍԱՋՈՎ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Թարգմ. ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Հեղինակ ՖԻՈՒՈՐ ՏՈՍՓՈՒՏՂՎՍԿԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե· ԳԻՐՔ

ԹԵՐ ՈՒ ԴԷՄ

— Լա՛ւ, գրէ գործակատարիդ, կը համձայնի հետդ։

— Գործակատարս չկրնար ընել, բայ(*) մըն է, այս տեսակ գործերէ բան մըն ալ չհասկնար։ Այդ գործին մէջ վաճառականը գլո՛ւխ կ'ուղէ, վաճառականը սատանային մէկն է։

— Բայց ե՛ս ալ բան չեմ հասկնար այս տեսակ գործերէն։

— Ընդհակառակը, հրալուիօրէն կրնաս ծառայել ինձի, քեզի պիտի բացատրեմ...

— Լ՛հ, ժամանակ չունիմ, Թոդէ՛ք գիս։

— Լ՛հ, Իվա՛ն, ժառանգնէ ինձի այդ ծառայութիւնը

(*) Ռուս քահանայ։

քէ չեթինն լինեի եւ այլ ես չծեր հետ ողբերգուն։

Հայրիկ ջան, գիտե՞ս արդեօք քէ մեր ողբերգութիւնները չվերջացան և ծնան նոր ողբերգուներ ևս։

Տարագիր անատրներ մարդիկ, ըէ՛ք, ի՞նչ կը խորհիք, հայ սրբութիւնները ո՞ւր կը մանիք, անհայրենիք, այսպէս մինչև ե՞րբ պիտ՝ թափառիք։

Մտքո՞ք, քէ, մայրեր, հայրեր, քայրեր և եղբայրներ կորուիք, հայ պատիւը անպատները քաղցուիք, չոր հացի կարօտը քաչեցիք, օտար երկիրներ քաղուելու քէզ մը հող խնդրեցիք։ Ա՛խ, այս օրքա՛ն խոր քան է որ քաչեցիք և քչնամին խնդացուցիք։ Ձեր աչքերը ինչո՞ւ ցեղին չսեւեռեցիք և անոր ուժեղ Զայնին չանտացիք։

Արթնութի՛ւն, լքուած էք աչխարհէն և չհամոզ, կարծեցեալ բարեկամներէն։ Գիտե՞ք քէ քչնամիները օրն ի բուն ձեր այժմու կսկծալի վիճակն իսկ կը հեգնեն և ձեզ այսպէս ուկիկ ուկիկ նօքի սպաննելը՝ հայրենաբիրութիւն կը սեպեն։

Ինչո՞ւ չուա մտացեր եռ խաչելութիւնդ և ձեզ արիւնդ, ո՞վ վաճառեց քաչ արիւնդ և ինչի՞։

Ցեղին դառ անարգողներ, մեր պատմութիւնն են ուրացեր և կիրքերէ կուրացեր։ Ոչ ոքի իրաւունք է սրուեր որ լքեն և մեր ժողովուրդը այս վիճակի մէջ մեռնի։

Լսեցէք, մարթուածներուն, ազէ ազի այրուածներուն եւ խեղդուածներուն ազիողորմ ճիչեր։

Նաւաղումն է իրիկուան ձայներուն և ահաւասիկ կուգան կրակէ խորհուրդներ և առագաստներ երազի, իմ հոգիիս կառարներուն վրայ բնակիլ։

Այսօր ես առանձնացայ քաւուան մը առաւերախիտ հովտներին ներքև. քեզի կը սիրեմ գիտէ, ո՞վ բնութիւն եւ մարիկ ընել քաւ առիրդ, քաւ կայծերէդ ու բոցերէդ կ'ուզեմ հրահրել սիրտս և քաւ խանհրէդ լուսաւորել միաքս։ Նահատակ ցեղիս համար, կը բաղձամ որ իմ ազօքս զեփիւռին ասլին, ծաղկին բոլորն և սիրտին բզկտիչին հետ խառնուած ելնէ երկինք։

Լուսինն է որ կ'ասանու ծաղիկներու սրտէն բոլոզ մեղուի մը նման։

Նահատա՛կ եղբայրներ, մեր երկրի ծաղիկները ձեզի համար բուրվառ կը չարժեն եւ քամլուները հոգեբուխ չարաբանքներ կ'երգեն։

Գ. Գ. ԳՈՒՍՏՈՒԼԵԱՆ

Ցաջորդ հանգոյցին, վար իջաւ։ Ջերմաչնիայէն առաջնորդ վէրսթ հեռու էին տակուին։

— Ջերմաչնիա չերթանք, եղբայրներ, ըսաւ կառապանին ու իր օգնականին. ժամը հօթին կայարան կրնա՞մ հասնիլ տակուին։

— Հազի՛ւ հազ։ Լծե՞նք ձիերը։

— Լծեցէ՛ք։ Ձեզմէ մէկը քաղաք պիտի երթա՞յ վաղը։

— Այո՛, Մրքրին։

Մրքրի, կրնա՞ս, հօրս, Ցիսար Բավլովիչ Գարաժոզովի տունը երթալ եւ ըսել քէ ես Ջերմաչնիա չեմ գացած։

— Ինչո՞ւ չէ։ Շատնց կը ճանչնանք Ցիսար Բավլովիչը։

— Լա՛ւ ուրեմն, ահա նաւէր մը, կրնայ ըլլալ որ ան ժոռնայ քեզի նաւէր մը տալը, ատաւ Իվան խնդալով։

Շնորհակալ եմ, պարոն, պիտի կատարեմ ձեր յանձնարարութիւնը...։

Ժամը հօթին Իվան չգեկտաք կը մանէր— Մտքնա՛։ «Մէկդի՛ ժողովդ անցնելու։ Ալ չեմ ուզեր լսել անոր խօսքը։ Նո՛ր աչխարհ, նո՛ր երկինք, ատանց գլուխս եռցրմանելուս»։

Բայց իր հոգին խորապէս տխուր էր, այնքա՛ն ըսխալ, որուն նմանը բնաւ զգացած չէր։ Դիչերը մտածելով անցուց։ Շոգեկառքը կը սուրար, ու ատանն միայն, Մտքնա հասնելուն, Իվան սիրտցաւ իր գատողութեան։

(99) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԱրի խնդիրը եւ ջինաթափութիւնը
Եւրոպական խաղաղութեան Հարցը

ՓԱՐԻԶ.— Լաւատեղեակ աղբիւրի մը համաձայն Ֆրանգօ—գերման բանակցութեանց խնդիրը կ'ամփոփուի հետեւեալ ձեւով.

Ա.— Ֆրանսան եւ Գերմանիան չեն կրնար առանձին կարգագրութիւններ ընել։ Բ.— Սարի խնդիրը Ազբսայլի Դաշնագիրին կապուած է։ Գ.— Կայ Զինաթափութեան հարբր, որու մասին միջազգային խորհրդաժողով գումարուելու է, Ազբսայլի Դաշնագրին տրամադրութիւններուն համաձայն։ Այս խնդիրները պէտք է կարգադրուին Ֆրանսայի եւ Ազգերու Դաշնակցութեան քաղաքական տրամադրութիւններուն հետեւելով միայն։

Ֆրանգօ—գերման յարաբերութիւնները ոչ Ֆրանսային եւ ոչ ալ Գերմանիայէն կախում ունին։ Խնդիրը կը դառնայ Եւրոպայի խաղաղութեան վրայ։ Այդ խաղաղութիւնը ուզենալու համար պէտք է բոլոր կարելի միջոցները ի գործ դնել։

Հիթլէրի պահանջները

ՆԻՒ—ՆՈՐՔ.— Գոլոմպիա համալսարանին մէջ տօքթ. Հանս Լութեր, Մ. Նահանգներու գերման դեսպանը, խօսք առնելով ըսաւ. «Հիթլէրի արտաքին քաղաքականութեան պահանջները չափաւորուած են։ Հիթլէր կ'աշխատի խըզնամել այն վէրքերը, որոնք կը ծածկեն Եւրոպայի մարմինը։ Գերման վարչապետը կը ծգտի չափաւորել եւրոպական հին վէրերը։ Ան կ'ուզէ, որպէսզի գերման ազգը, որ այնքան տառապեցաւ, խաղաղութեան մէջ ապրի, վերստանալով իր ազգային իրաւունքներն ու ազատութիւնը»։

Երբ դեսպանը համալսարան հասաւ, 12 ուսանողներ սկսան հակել անոր ապահովութեան վրայ։ Հակա—Հիթլէրական ցոյցեր տեղի ունեցան։ Ուսանկանութիւնը կարգը վերահաստատեց։

Ռուս. զինուորները Ծայր. Արեւելքի մէջ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Սիպիրին հրամանագիր մը հրապարակ հանեց։ Ըստ այդ հրամանագրին Ծայր. Արեւելքի մէջ գործող Խորհրդային Ռուսիոյ զինուորները իրաւունք ունին ստանալ մասնաւոր ամսաթոշակի յաւելում մը։

Գերման խորհրդարանը

ՊԵՐԼԻՆ.— Խորհրդարանը գումարուեցաւ 661 երեսփոխաններէն 630ը ազգայնական—ընկերվարականներ են։ Այս երեսփոխանները երդում ըրին հաւատարիմ մնալ Հիթլէրի, գերման ազգին ու հայրենիքին։ Ներքին Գործոց Նախարարէն յետոյ Հիթլէր խօսք առնելով ճառ մը արտասանեց կարճ բայց յուզիչ։ Բազմահազար ժողովուրդ խռնուած էր Խորհրդարանի ճամբուն վրայ, դիտելու եւ ողջունելու Հիթլէրը։ Բայց գերման վարչապետը, ուրիշ ճամբով մը գացած էր նախ ողջունելու «Ռէյխ»ի զինուորներն ու սպաները։

Իտալիա եւ Պերլին

ՊԵՐԼԻՆ.— Իտալիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարութեան փոխ—քարտուղար պ. Սիլվիչ, այս առտու Պերլին հասաւ եւ ողջունուեցաւ կառավարութեան ներկայացուցիչներուն կողմէ։ Իտալ. պետական հիւրին եղաւ մասնաւոր զինուորական պատիւներ։

Աթէնք եւ Հռոմ

ԱԹԷՆՔ.— Թերթի մը գրածին համաձայն, յոյն Արտաքին Գործերու Նախարար պ. Մաքսիմոս քանի մը օրէն պիտի մեկնի ղէպի Հռոմ, ունենալու անակնկալութիւն մը պ. Մուսօլինիի հետ։ Հաւանական է, որ տեսակցութիւնը դիւանագիտական, քաղաքական բնոյթ առնէ։

Երկու երկիրներու պետական ղէմքերը նկատի պիտի առնեն Եւրոպայի եւ պալքանեան թերակղզիին հարցերը։

Սերպիա եւ Պուլկարիա

ՍՈՖԻԱ.— Սերպիոյ Թագաւորն ու Թագուհին ընկերակցութեամբ կառավարութեան պետերու, Նուննաւրի վերջը Պուլկարիա պիտի այցելեն։ Իսկ Ռումանիոյ Թագաւորը պաշտօնապէս պիտի մեկնի Սոֆիա, Սերպիոյ Թագաւորին Պուլկարիա մուտք գործելէն 24 ժամ յետոյ։

Պալքանեան այս վեհապետները պիտի հաւաքուին 30 յունուարին Սոֆիայի մէջ։

Այս տեսակցութեանց ժամին պաշտօնական չրջանակները դեռ լուռ կը մնան։

Թուրքիա եւ իր կնճռած դաշնագիրները

ԷՆԿԻՒՐԻ.— Արտաքին Գործերու երեսփոխանական ժողովի յանձնախումբը գումարուեցաւ և քննեց մինչև հիմա Թուրքիոյ կնքած դաշնագիրները։ Ըստ նախագիծը լսեց Արտաքին Գործերու Նախարարը որ մանրամասն տեղեկութիւն տուաւ յետոյ ըսաւ. «Մեր կնքած դաշնագիրները կ'ապահովեն կեդրոնական Եւրոպայի, Պալքանեան և կեդրոնական Ասիոյ խաղաղութեան գործը։ Փոքր համաձայնութիւնները ևս մենք բարեկամական դաշինքներ ենք կնքած»։

Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ, յարդանքի խօսքեր ըրաւ յետոյ Ռուսիոյ, մասնաւորաբար պ. Լիթվինովի հասցէին։ Ըստ նախագիծը վաւերացուց այդ յարաբերութիւնները և յաջողութիւն ցանկաց։

Ռուսիոյ ճարտարարուեստն ու զին. ուժը

ՓԱՐԻԶ.— Խորհրդարանի Արտաքին Գործերու յանձնախումբը գումարուեցաւ պ. Էրիոյի նախագահութեան ատկ։ Ըստ նախագիծը լսեց Ֆրանսայի Օդային Նախարար պ. Բիէր Գոթը, որ ատկէ առաջ մանաւանդ այցելութիւն մը ատած էր Խ. Ռուսիոյ։ Պ. Փիէր Գոթ, տեղեկութիւններ տուաւ Ռուսիոյ ճարտարարուեստի և օդանաւորդութեան կազմակերպութեանց մասին։ Օդային Նախարարը Ռուսիոյ ազգային պաշտպանութեան աշխատանքներուն մասին խիստ կարևոր մանրամասնութիւններ յառաջ բերաւ։ Ռուսիան ունի ըսաւ զանազան տեսակ օդանաւեր։ Անիկա հզօր է իր ճարտարարուեստի ուժեղ կազմակերպութեամբ։ Սովիէթները հրաշալիօրէն զինուած են։

Պ. Փիէր Գոթ աւելցուց, որ քանի մը տարի յետոյ ռուսական օդանաւային ուժը, Ֆրանսայի և Անգլիոյ ունեցած օդանաւային ուժերէն չատ բարձր պիտի ըլլայ։ Թէքնիքական տեսակէտներով, ռուսական օդանաւային չինութիւնները կարգ մը մեծ պետութիւններու ունեցած թէքնիքական օդանաւային չինութիւններէն չատ բարձր են։ Կարգ մը օդանաւեր կարող են 3—4 թօն ռազմանիւթ փոխադրել Մոսկուայէն մինչև Փարիզ և ետեւի հետ։ Բոլոր օդանաւային գործարանները կ'աշխատին։

Ցանձնախումբը փափաք յայտնեց, որ Ֆրանսա ետեւի և ետեւի ժամանակ Ռուսիոյ, բարեկամական և դաշնակցային ժուռ կապերով։ Ծրագրուած է որ պատուիրակ մը պատուի, Մոսկուա, կրնայ, Ֆրանսայի պաշտպան կանգնել։

ՄՈՒՇՏԱԿ, ՄՈՒՇՏԱԿ

Եւրոպայէն ստացած ենք մեծաքանակ և ամէն տեսակի թարմ Մուշտակներ, որոնք կրնան գոհացում տալ ամենանուրբ և պղտիկոն ճաշակներու։

Կը ծախենք մեծաքանակ ու փոքրաքանակ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ։

Պատրաստել կուտանք ՕԶԻՔ, ԺԱՔԷԹ, ՎԵՐԱՐԿՈՒ եւայլն ամէն տեսակ մուշտակներով եւ ամենէն ժամանակով։

ՍԲՕՐ ՍԲՕՐ

Կը ծախենք նաեւ Ֆուրքոլի, Քլնիսի, Գոքսի, Պոյաքատութիւզմի, Աքլէս Քիզմի, Սրամարատութեան և ամէն տեսակի դպրոցական մարմնամարզի և սբօրի վերաբերեալ առարկաներ պատրաստ և ապսպրանքի վրայ, ամենաժամ գիներով։

վաճառատուն Ե. ԹՕՓՃԵԱՆ

Ֆօլ փազոց, Մէյմարզրի Մարիթիմին դիմացը, երկրորդ յարկ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆԸ
ՏԻՊ ՀԱՐՊԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՃԱՌԿԵԱՆՆԵՐԸ
ԿԸ ՀԱՅՏՈՑԷ ԵՒ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՔԱՀԱՆԱՆ

Տիպ Հարպը երէկ առաւ (հինգշաբթի) առաւօտուն կանուխ կախաղան բարձրացուցին։

Ինչպես գրած էինք այս մասին մահուան դատապարտուած էր 26 Նոյեմբերին, Լիբանանի Պաժարկաց Ատեանին կողմէ, սպանուած ըլլալուն համար Քանուրիճի մէջ վաճառող մը։

Ձորեքշաբթի, կէս օրէ յետոյ Բարձր Գօմիսէր, հրամանագրով մը կատարեր, կախաղան բարձրանայ։

Հինգշաբթի առաւօտ, հետաքրքիրներու բազմութիւն մը Սապլի բանտին շուրջը խռնուած էր։

Ժամը 4.45ին Տիպ Հարպը արթնցաւ Ընդհանուր Դատախազին ու Հայր Քահանային կողմէ։

Դատապարտուածը կը ճանար խոր կերպով։ Երբ արթնցաւ գարմանալի ժպիթ մը առաւ դէմքին վրայ։ Կը կարծէր որ պիտի ներուի։

Տիպ Հարպ, իր կրօնական վերջին խոստովանութիւնները րաւ։

Ժամը 5ին, քափորը համբայ եկաւ։ Աջոհանակով գինուած սպաներ, ինճնաշարժին մէջ կը նսկէին դատապարտեալին վրայ։ Չիաւոր ոստիկաններ կը հետեւէին ինճնաշարժին, դաշոյններով գինուած։

Ժամը 5.10ին դատապարտեալը կախաղանին առջեւ է։ Ձերմակ շապիկը էր հագնին։ Դատավճիռը կը կարդացուի։ Քանի մը հարիւր հետաքրքիրներ, այդ պահուն կախաղանին մօտ էին հաւաքուած։

Ներկայ ժողովուրդին ցայտելով, դատապարտեալը խօսքերուն կառնէր։ Միշտ վերջ կը կարծէր որ պիտի ազատուի։

Բայց մահուան հրամանը հրամանն է։

Երբ մահապարտը հասկցաւ որ կախաղան պիտի հանուի, սկսաւ դողալ եւ բաւ «Քրիստոնեայ մը կը կախո՞ւի»։ Երբ հագցուցին ձերմակ շապիկը եւ կուրծքին վրայ փակցուցին յանցանքը ցուցնող քուղը, Տիպ Հարպ սկսաւ հայհոյել իր. խանութներուն, ժանեարմաներուն եւ ժողովուրդին։ Զուզեց առաջնորդուիլ կախաղան եւ ձեռքով ու ոտով սկսաւ հարուածել օտարչինները, այսպէս տասը վայրկեան կռիւ մը ունեցաւ։ Կախաղանի առջեւ, վերջին պահուն ան սկսաւ գոռալ իմզիմիր եւ պոռաց. «կեցցէ Լիբանանի հերոս Տիպ Հարպը»։ Ըրաւ ճառ ուրիշ անկապ խօսքեր մինչեւ որ չուանը աճցուեցաւ վզին։

Տիպ Հարպ, այս անգամ, ժամը 5.15ին կախաղան բարձրացաւ։

Տիպ Հարպ մեռաւ վերջին պահուն իրեն ներկայացող հահանան։ Ու երբ հահանան Ֆրանսերէն լեզուով «ֆօթ հուրաժ» (քաջութիւն) կը մաղթէր իրեն, Տիպ պոռաց. «ո՞վ է այն անպիտան հուրանը, Բարձր Գօմիսէրի՞ն անուն է որ գիս կախել տալ որոշած է։

Երբ Տիպ կախուեցաւ եւ սկսաւ ճօճիլ, Ֆրանսացի հահանան Հայր Քօթէլ մարեցաւ։

Ժողովուրդը անոր դիակը դիտեց ժամ մինչեւ 6.15։

Դիակը յետոյ փոխադրուեցաւ գերեզմանատուն։

ԻՆՉՈ՞Ւ ՑԵՏԱՁԳՈՒԵՑԱՒ ՊԱՇՏ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՓԱՐԻԶԷՆ ԵԿՈՂ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ինչպես հաղորդած էինք, երէկ, հինգշաբթի օր ձեղի պիտի ուղեցար Լիբանանի բարեփոխուած Սահմանադրութեան յայտարարութիւնը։ Գրած էինք նաեւ ժամանակէն որ բարեփոխուած նոր Սահմանադրութիւնը օդանաւով դրկուած է Փարիզ Արտաքին Նախարարութեան։

Բարձր Գօմիսէր Գ. Տր Մարքէլ, հինգշաբթի առաւօտ Փարիզէն կսպասէր հեռագիր մը, որով կը հաղորդուի որ յետագայ պատասխանական յայտարարութիւնը եւ սպասուն իրենց հրահանգին։ Արտաքին Նախարարութիւնը իր տեսակէտները ամբողջութեամբ յանձնած է թղթատարին, որ պիտի հասնի այս առաւօտ։ Ասկէ կենթադրուի որ Բարձր Գօմիսէրի կատարած բարեփոխութեանց կողմնակից չէ եղած Արտաքին Նախարարութիւնը։ Մանաւանդ կըսեն թէ, նախագահի նօտնակութիւնը ուշ տարակարծութիւն գոյութիւն ունեցած է Բարձր Գօմիսէրի եւ Արտաքին Նախարարութեան միջեւ։

Որով երէկ երկու օրուան համար յետագծուեցաւ յայտարարութիւնը։ Գ. Օ. պտուտ երէկ իրեն ներկայացող երեսփոխանական թեկնածուներուն յայտարարած է որ շուտ մօտ է բնութիւնը։

ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ
ՓԱՐԻԶԷՆ ԵԿՈՂ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Տնօրէններու խորհուրդը գումարուեցաւ չորեքշաբթի օր եւ տուաւ հետեւեալ որոշումները։

1. Թրքիոլիի մէջ մարզադաշտ մը բացելու առաջարկը։

2.— Հերմէլի Տանճասնոցներուն վերադարձնել իրենց կալուածները ու ինչերը, որոնք գրաւուած էին անոնցմէ, Տիր Զօրէն փոխադրուելուն առթիւ։

Խորհուրդը հետեւ միւս կողմէ, Պալպէկի մէջ ելեւէջականութիւն նասատելու խնդրով, ինչպես նաեւ Թրիպոլիի մէջ հանրակառք բանեցնելու ծրագրով։

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՏՐԻՉՆԵՐՈՒ ՇԷՋԽԻՆ ԿԱՅՑԵԼԷ

Բարձր Գօմիսէր Գ. Տր Մարքէլ, 13 Դեկտեմբերին այցելութիւն տուաւ Ցիւրգինեան Գաւիթին, կրօնական պետուրեան եւ Շէյխ Հիւսէյնի Համիտէյի ու Շէյխ Հիւսէյնի Թալիճի։

Բարձր Գօմիսէրը, ողջունուեցաւ, իր հասնելուն, Ցիւրգի համայնքին երեւելի. ներուն կողմէ։

Տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ մեծ մտավ. ու ջերմ մթնոլորտի մը մէջ։ Ներկաները անկեղծ երախտագիտական զգացումներ յայտնեցին Բարձր Գօմիսէրին։

ԵՐԵՔ ՈՀՐԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻ

Աժրան սկիզբներ, Ապու Մուսա ատուն հրեայ մը, Պաալբէքի գիւղին մէջ կը ծախէր կարգ մը ուտեստեղէններ։ Գիւղեն դուրս երկու մարդոց կողմէ յարձակման ենթարկուելով ոպանեցուած էր ան եւ կողոպտուած. միայն իր հօր մնացած էր որպէս վկայ գործուած անաւոր ոճիրին։

Շնորհիւ եղած հետաքննութիւններու երեւան հանուած էին ոճրագործներ եւ ձերբակալուած. Անոնք են Հէնի Ապու Ֆարան, երկու Տրիւզիներ։ Հարցաքննիչ դատաւորը լմնցուցած ըլլալով իր քննութիւնները, երէկ բդթածրարներ յղած է ամբաստանիչ ատեան եւ պահանջած մահապատիժ ոճրագործներուն համար։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏԸ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ

Անցեալներ գրած էինք որ Ֆաղամա պետութիւնը որոշած է ալիւրի եւ ցորենի իւրամանչիւր պարկին վրայ յատկացուած կանոնական մը դնել, հասոյթը յատկացնելու համար ագռաւներու։ Անցած ամսուան քննացիին այդ հասոյթը եղած է 3000 ոսկի Սիւրիական։

Իր երեկուան նիստին մէջ Ֆաղամա. պետութիւնը որոշեց այս դրամը բաժնել իւրամանչիւր համայնքի կրօնապետներուն ըստ իրենց թիւին յատկացուելու համար ադխաներուն։

ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՅՑԵՐ ՏԸՐ ԷԼ ՔԱՄԱՐԻ ՄԷՋ
Ճրանսացի կառավարիչ կ'ուզեն

Չորս տարի է ի վեր Տէր էլ Քամարի ժողովուրդը կը բողոքէր բնակարանցներու տուրքին դէմ։ Սակայն այդ բողոքները կը մնային անկնա եւ գանձումները կը ծառունակուէին։ Վերջերս, գիւղացիները, սիւրական անկարելիութեանց առջեւ գտնուելով որոշեցին տուրք չտալ։ Կառավարութիւնը հաղորդեց անոնց որ չվճարողներուն տուներն ու կալուածները պիտի գրաւուին։

Այս յայտարարութենէն ետք ազդուած, ժողովուրդը գործադուլ բրաւ, ձգեց իր գործն ու գբաղումը եւ ցոյցի ձեւով բռնկրաւ։ Ֆալել վար առնելով Լիբանանի դրօշը իսկ բարձրացնելով Ֆրանսականը։ Անկէ վերջ բողոքի հեռագիր մը դրկեցին Բարձր Գօմիսէրութեան եւ պահանջեցին Ֆրանսացի կառավարիչ մը, մերժելով Լիբանանի կառավարութեան հպատակութիւնը։

Կառավարութիւնը անմիջապես կարեւոր ուժ մը դրկեց եւ հանդարտեցուց ժողովուրդը։

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐԵԱԼ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բ. Գօմիսէրութեան կողմէ հրատարակուած երկրագործական տեղեկագիր մը կը բաղեմ հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Լիբանանի մէջ ներկայ տարուան բերքատիճը մօտաւորապէս 2200 հեքթար հող ծխախոտի համար. բերքը եղած է 10,000 ճանթար։ Անցած տարուան բերքը 9000 եղած էր։

Լաթաքիոյ մէջ մշակուած է 1100 հեքթար, իսկ առադրած է 8250 ճանթար։ Թէմպէք 1000 հեքթար, առադրած 8000 ճանթար։

Լիբանան առադրած է 700 ճանթար սուսամ, Լաթաքիա 2500։ Լուբիա 2290 ճանթար Լաթաքիա։ Ոսպ՝ 1400 Լիբանան, 22000 Սիւրիա, 11000 Լաթաքիա, 17000 Ալէքսանտրէթ։ Սիսեռ՝ 21000 Լիբանան, 32000 Սիւրիա, 9000 Լբիա., 14500 Ալէքսանտրէթ։ Պիգէյիա՝ 49,000 Լիբան., 33000 Սիւրիա, 15600 Լբիա.։ Տեսակ խրնձոր՝ 220,000 Լբն., անցած տարի 250,000 ճանթար եղած էր. 41,000 Լաթաքիա։

Անցած տարի Լիբանան առադրած է 850,000 ֆիւս մեհսախ ֆօզաֆ։ Լաթաքիա 250,000, Ալէքսանտրէթ։

ՁՇԴՈՒԻՄ ՄԸ

Մեր նախորդ օրուան թիւին մէջ, Տիկին Սօֆիկի մահուան առթիւ եղած ցուիրատուութիւնը կարդալ Գ. Բարսեղ Թօփուզեանն։

ՎԵՀԱՓԱՌՆԵՐԸ
ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ

Երէկ երեկոյ, Հալէպէն վերադարձած գոյգ Վ.Հ.Միափառներ, հիմնաւարժով։

Բարի վերադարձ կը մաղթենք մեր Վ.Հ.Միափառներուն։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Առ ի լուսաբանութիւն գալթակղեալ մտերու Հոգաբարձութիւնս պարտ կզգայ հերքել այն դիտումները ու անհիմնաս վերագրումները որ յոյս տեսած են տեղական թերթերուկի մը մէջ «Զարմանութեան հետեւանք» վերնագրով։

1.) Հոգաբարձութիւնս «Ինքնակոչ» չէ. քանի հիմներու գոց հուհերովն է ընտրուած եւ վաւերացուած է Առաջնորդարանի կողմէ 21 Նոյեմբեր 1933 թուակիր ծանուցագրով։

2.) Հոգաբարձութիւնս Հայ Մշակոյթի Օրուայ առթիւ պօյքօթ չէ յայտարարած։ (Հանգանակիչ Ծանձնախումբի անդամները խղճմտօրէն կարող են առայայտութիւն ընել իսկ հրապարակաւ)։

3.) Հոգաբարձութիւնս «Ընկերության չինութեան» անունով հանգանակութիւն չէ կատարած։

Լրատու «Զարթօն»ը անծանօթ լինելով քաղամասիս գործերուն չարակամօրէն ուզած է Հոգաբարձութիւնս զրպարտել առանց անդրադառնալու որ այդ դիտումով, իր փոխրութիւնը կ'ապացուցանէ, երբ ոչ այլապանելի խառնակչութիւն մը։

Ի դիմաց Նոր Ասանայի «Կիլիկեան»
Ազգ. Երկսեռ վարժ.ի Հոգաբարձութեան

Աթենաղպիր *Աթենապետ*
Ե. ԵԱՐԱԼԵԱՆ Մ.ՊՈՒԼՏՈՒԿԵԱՆ
(Կնիք)

ՌԱՇԱՅԵԱ ԵՒ ՏՈՒՐՔԵՐԸ

Ռաշայեա գաւառին պազմամտորութիւն մը եկաւ եւ տեսնուեցաւ Ներքին Ծնօրհնութեան հետ։ Պազմամտորութիւնը փափաք յայտնեց եւ խնդրեց կառավարութենէն որպէսզի, իրենց գաւառը կառավարական տուրքերէ զերծ մնայ առայժմ, քանի որ անիկա օսա ապհասցած է եւ կարող չէ տուրքերը վճարել։

Ռաշայեայի բնակիչներէն 210.000 Սիւրիական ոսկի կը պահանջուի։

ՆՈՐ ԸՆԴՀ. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԸ

Բարձր Գօմիսէրութեան Ընդհանուր Քարտուղար Գ. Հէլլէօ յայտնդը Գ. Լաքարե ամսոյս 21ին պիտի հասնի Պէյրութ։

ԱԱԿԱՐԱՆ ՊԼԸՐՈՒԹԻ
15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1933

		Ս. Տ.
Եգիպտկ. բրքադրմ.		426
Անգլիկն.	»	415
Ֆօլար	»	81
Բրհական	»	59
Ֆանի Օրթօման		138
Իտալական Լիր 100		675
Ցուհական Շրախմի 100		70
Անգլկ. ոսկի		619
Ֆրանս. »		496
Օսման. »		555
Արծար մհճիս		21
Գրհի Ֆօնս. Ա. Տիչ		571
» » Բ. »		339
» » Գ. »		332

Սհճերհան եղբարք Բիւ Ֆօս
Բհյհճօն՝ 5-19

լեզուներ, և որքան ասես, խելացի մարդ էր։

Իր մասին նա ոչինչ չէր խօսում։ Մի քանի անգամ հետաքրքրուեցայ նրա անցեալով, բայց սառնում էի միշտ անորոշ պատասխաններ։

— Դուք բարի եւ ազնիւ մարդ էք,— մի օր ասեցի նրան,— դուք չէիք կարող ինձ նման եղեռնագործ լինել, պատմեցէք, խնդրեմ, ինչ յանցանքի համար աքսորեցին ձեզ։

— Այդ մի հարցնէք... պատասխանեց նա ոչ սակաւ յուզուած կերպով։

— Գոնէ ասացէք, դուք ո՞վ էք, եւ ո՞րտեղացի։

— Այդ եւս մի հարցրէք...։

Ո՞րպիսի տխուր գաղտնիք էը թագնուած այն անբախտ երիտասարդի ճակատագրի մէջ։ Ինչ էլ որ լինէր, ես համոզուած էի, որ նա ազնիւ մարդ էր, և նրա բարեկամութիւնը ինձ համար մեծ մխիթարութիւն էի համարում։ Այդ էր պատճառը, որ քաւոր Պետրոսի երկրորդ նամակը ստանալուց յետոյ, ես ամենևին չէի մտածում օգուտ քաղել նրա օգնութիւնից և նրա ձեռքով ազատութիւն գտնել։ Եկաւ գատիկը, անցան զատկի տօները, բայց ես ամենևին չգտայ եղելենների անտառը, կարմիր բլուրի մօտ։ Նա, որ ինձ մոլորեցրել էր, նա, որ ինձ ցոյց էր տուել չար գործի չար ճանապարհները, այժմ աշխատում էր փրկել ինձ։ Բայց ինձ պէտք չէր փրկութիւնը նրա ձեռքից ընդունել։ Ես արդէն բարոյապէս ինձ փրկուած էի համարում, քանի կսկաել այն օրից, որ իմ նոր դաստիարակի չնորհիւ մկրտուեցայ կրթութեան նոր աւազանին մէջ։ Ես իմ չղթաների մէջ իմ անձը բախտաւոր էի համարում, որ միշտ կարող էի տեսնել նրան, միշտ կարող էի վայելել նրա բարեկամութիւնը և լսել նրա իմաստալից խրատները։

որ գողի համար հէնց այդ աշխատրը նմանապէս դժուար է, եթէ ես առաջուց գիտենայի, երբեք չէի գողանար։ Ես չատ էի գողացել, չատ էի խաբել, ահագին գումարներ էի ձեռք բերել, բայց երբեք բախտաւոր չէի եղել։

«Ո՛ն անձնական բարիքը պէտք է որոնես ուրիշի բարիքի մէջ», ասում էր նա, «կը ցանկանայի՞ր, որ ուրիշը անէ քեզի այն բանը, ինչ որ քեզ անհրաժեշտ չէ, օրինակ, գողանայ քեզանից, խաբէ, հարստահարէ քեզ, անպատուէ քեզ, ճնշում գործ դնէ քեզ վրայ եւայլն»։ «Չէի ցանկանայ», պատասխանում էի ես։ «Ուրեմն դու էլ չպիտի անես ուրիշներին»։ Ճետոյ հարցընում էր. «Դու կը ցանկանայի՞ր որ ուրիշները սիրէին քեզ, օգնէին քեզ, յարգէին քո մարդկային իրաւունքները, չհարստահարէին քեզ»։ «Կը ցանկանայի»։ «Ուրեմն դու էլ միեւնոյն կերպով պէտք է վարուես ուրիշների հետ»։ «Ես ասում էր. «Մեր օգուտը ուրիշի օգուտի մէջ է, վնասելով նրան, վնասում ենք մեզ»։

Բայց քաւոր Պետրոսը, իմ նախկին դաստիարակը, բոլորովին հակառակն էր խօսում, նա ասում էր. «Մենք մեր անձի համար ենք ապրում, մարդը պէտք է հոգ տանի իր անձի եւ իր բարօրութեան համար միայն, բայց երբ ուրիշը արգելք է լինում իմ բարօրութեանը, ես պէտք է աշխատեմ նրան ոչնչացնել որ իմ անձը լաւ ապրի»։ Ես այժմ հասկանում էի թէ որ աստիճան անբարոյական նշանակութիւն ունէին այդ խօսքերը, թէ որքան վնասակար էին նրանք։ Դիցուք թէ, ես իմ անձի բարօրութեան համար ոչնչացնեի մի ուրիշին, ինձանից աւելի տկարին, չէ՞ որ կը գտնուէր մէկը, ինձանից աւելի զօրեղը, նա էլ իր բարօրութեան համար

ՏՕՔԹ. ՄԻՍԱՔ Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին interne բաղապետական հիւանդանոցին, այժմ Շէֆ օք հիւթիք St-Elie հիւանդանոցին, հաստատած է իր դարմանատունը (Բօլքիւիք) Հաճրճ բաղի իր սեփական նորակերտ շէնքին մէջ։

Հիւանդ կ'ընդունի առեր օր կ. ա. ժամը 10-12. կ. վ. ժամը 2-6։

St. Elie հիւանդանոցի վիրաբուժութեան, ծանկաբանութեան, գլուխի, մորքի, վէճերական, ճերմիճ եւ պզտիկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկներ ամեներ կ'այցելեն դարմանատունը կ. ա. ժամը 10-12։

Եղճամիթ, արագ եւ մասնագիտական դարմանում. ազգաս հիւանդներուն ձրի դարմանում Երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը կ. վ. ժամը 2-6։

ԱԶԴ

«ՎԱՐԿ ԱՆԱՁՈՂՈՒԹԵԱՆ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ «CREDIT A L'EPARGNE» պատիւ ունի տեղեկացնելու իր բազմաթիւ բաժնեորդներուն թէ մասնաւորաբար Սիւրիա եւ Լիբանանի համար յատկացուած են 4997 թիւերը։

Ամենուն ուշադրութեան կը յանձնուի, որ մասնաբաժնի մը յատկացման վերջնական օրէն եւ կանոնաւորաբար ամէն ամիս տեղի ունենալիք վիճակահանութենէն, նուազագոյն մէկ թիւ, այս չդրամնեբուն մէջ պիտի չմնայ։

Շահողներուն անունը այս թերթին մէջ պիտի հրատարակուի։

ՅՈՒՅՑԱԿ N. R. 1.

Հետեւեալ ամսավճարներով առաջանալն 25 տարուայ ընթացքին կը կազմուին դրամագլուխներ.

Ֆր.	60000	150	ֆր.	ամսավճարով
«	40000	100	«	«
«	20000	50	«	«
«	12000	30	«	«
«	4000	10	«	«

Որոնք տոյն ժամանակշրջանի վախճանին անմիջապէս կը վճարուին.ինչպէս ամսական և այլ վիճակահանութիւններու չհոդ գումարները եւն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ուղղակի Գէյրութ Ընդհ. Տնօրէնութեան Avenue Maarad

կամ իր գործակալներուն եւ ներկայացուցիչներուն որոնք կը գտնուին ամենուրեք։

Գահաճօքի վրայ կը տրամադրուին ձրի յայտագրեր։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

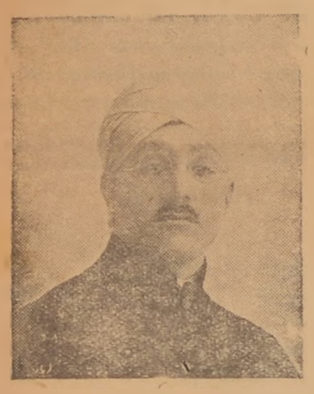

Փութացէք առնելու անոր կեանքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդուրեցնէ բոլոր չատրած և առնչուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաղորդել ամուսնական, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, գործերու և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գլուած բլլար թուղթի մը վրայ։ Կնոջ եւ ամուսնոյն միջեւ եղած դժբախտութիւններն ու տարաձայնութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելու։

Մնաւոր եղողներուն ուրախութիւն եւ հանգիստ կը պատճառէ. ջոյին եւ մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ, Փարիզ ամենամեծ փասան է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

Հասցէ.— Գէյրութ, Հանդէֆ Ղամի փողոցի առեւտուրի, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը

RADIUM
ՈՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԾՈՒԻ
ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
THO-RADIA
Գեղեցկացնող ֆրեմ մը
շնորհք իր մարմիչ։

Շրջանառութիւնը գործօն կը դարձնէ, մարմնի խոռոչները կը գոցէ, կը վայլեցնէ մարմնային ճարպերը, ծակոտիկներու տձեւութեանց արգելք կըլլայ, կը վարատէ կնճիռները։

THO-RADIA

A base RADIUM & THORIUM՝ կը ծախուին միմիայն դեղարանեներու մէջ։

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Աշխարհական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրանք. որ կրնայ 33.000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պաշտօնեանց

Սավոյ Օթէլի շէնք, Գուրճ, Գէյրութ

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՓԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ա.ԻԱՆԴԻ ՊԱՑՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5½ %, Ասկէ զատ ժամնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒՍԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՄՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւուց 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ
ՎԿԱՑԵԱԼ ՓՈՐԻՋԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ։
ԹԻ 27 ՔԼ ԲԻՒՍԻՆՆԵՐՈՒ ՓՐՆՂՈՑ ՊԱՊ ԻՏՐԻՍ
(Քաթուսիցներու եկեղեցիի ճիշդ դիմաց)

Սրհար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ վերադարձած է Գէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Քաթուսիցներու եկեղեցւոյ ճիշդ դիմաց թիւ 27 Պապ Իտրիս։

Ֆիզիական ամենավերջին սեթոտներով եւ ելեֆտրաթերմիայով (Diatermo-therapie) ճերմիճ եւ ի մասնաւորի կանանց վճերական, Ֆրանկախոս, ծոր եւ հին ջերմախզութիւն, փրօսթաթի, սերմնամանի, միզամանի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններու ու ցկարութիւններ։ Ճամաչափս կը դարմանեն արեան եւ ընդհ. ցկարութիւններ, ռօմաթիզմ (Rhumatisme) մորթային հիւանդութիւններ, մանիֆակագոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet)։ Մասնաւոր ելեֆտրականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդի amygdaleի եւ Hemoroïdeի։

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8։ Կիրակի եւ օրական օրեր մինչեւ կէսօր։

ՄԷԹՈՏԻԿ ԿԱՐԻՔ ՉԵԻԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԿԱՐՃ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ՝ ՄԷԹՈՏ ՓԱՐԻԶԷՆ

Ծանօթ դերձակուհի ex Սճուռ Պաղչեճեան, պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հաճախորդութեան թէ՝ իր դերձակատուն վերահաստատած է Bab-el-Edris, Rue Veygan, «Լա Սիոն» խմբագրատան ճիշդ դիմացի նոր շէնքը։

Տիկին եւ Օրիորդ հոանգուճ ատակերտուհիները կրնան կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ իրացնել կարճ ու ձեւագիտութիւնը եւ սեանալ իրենց վկայականները։

Նկատի ունենալով ժամանակի ու պարագաներ, գիներ դիւրամատչելի դարձած են բաս ատնող ատակերտուհիներուն եւ վճարման դիւրութիւններկր տուին։

Ուշադրութեանց համար դիմել Bab-Edris, Rue Veygan, Immeubl Aleyli Frères, առաջին յարկ։

ԱԶԳԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ
ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռակներ

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ՝

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ
ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանելու իր յարգոյ յաճախորդներուն, որ իր դարմանատունը փոխադրած է, «Rue-el Arz»ի վրայ (Սէյֆի), Աւետիս Հաննեռու դեղարանին կից, և Շաւվայեճեաններու աւիւրի վաճառատան վրայի նորաչէն արարքըմանի Բ. յարկը։

Հիւանդներ կ'ընդունի ըստ տավարկանին ամէն օր կ. ա. ժամը 8—12 կ. վ. 2—6

Կիրակի և ասնկան օրերուն, ժամնաւոր ժամադրութեամբ։

Ամէն շաբաթ կ. ա. ժամը 8—12 աղքատ հիւանդներուն համար ձրի դարմանում։

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱՋՍԱՏՈՒՆ ԱՆԱՀԻՏ
Ց· ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՒ ՄԱՄԲՐԷ ՀԻՄԱՐԵԱՆ
Պէյրութ B. P. 724

Փոխադրուած է ՄԱԱՐԱԹ ՓՈՂՈՑ Կրանթ Թէաթրէն դէպի Մաարաթի նոր ժամացոյցը ձախ Թեւի վրայ առաջին անկիւնադարձը կառավարական դարմանատան l'Assistance publique-ի վարի յարկը։

Ունի հայերէն, ֆրանսերէն եւ արաբերէն բոլորովին նորա ճոխ տառեր կ'ստանձնէ տպագրական ամէն տեսակ գործեր, գիրք, նամակագլուխ պահարան, քարթեր, հարսանեկան և վաճառականական ամէն տեսակ գործեր։ Նաև կը կազմէ գրքեր և տետրակներ խիստ ճաշակաւոր և տոկուն։

Մասնաւ գործ — դիւրամատչելի գին

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ 1934Ի ՊՏՏԻ ՕՐՑՈՅՑՆԵՐԸ

Խիստ մաքուր տպագրութեամբ և ճաշակաւոր քարթոններով։ ապսպրանքներ կընդունուին «ԱՆԱՀԻՏ» Տպարանի միջոցաւ B. P. 724 Պէյրութ։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մեծագոյն ՄԱՆՈՒԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՅ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6
իր կլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուֆրաթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

PHARMACIE DE LA SANTÉ
ԴԵՂԱՐԱՆ ՇԱՀԻՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
ՖՕՇ ՓՈՂՈՑ, ԹԻ 3

[Նաւահանգիստ իջնողներմբու ձախին,
Քաղամապետարանի էջմիին տակ]

Մեր դեղարանին մէջ երաշխաւորուած է դեղագրի մը պատրաստութեան համար անհրաժեշտ եղող դեղերու որակն ու քարմութիւնը։

Ունինք նաեւ եւրոպական պատրաստ դեղերու, parfumerieի եւ առողջապահական առարկաներու ճոխ մթերք։

Մարդութեան, գիներու չափաւորութեան, եւ ճշդապահութեան համոզելու համար, բաւական է անգամ մը այցելել։

UNITED STATES LINES
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻԾ
Աշխարհի աւելին ապահով, շքեղ եւ արագ նաւերը
(Շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անուններ		Մեկնումի թուականներ		
Ուաշինկթըն	»	9	Նոյեմբեր	Շէրպուրկէն
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	16	»	Հավրէն
Մանհաթթան	»	23	»	»
Բրէզիտէնթ Ռուզվէլթ	»	30	»	»
Ուաշինկթըն	»	4	Դեկտեմ.	Շէրպուրկէն
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	14	»	Հավրէն
Մանհաթթան	»	17	»	»
Ուաշինկթըն	»	28	»	Հավրէն

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ· գործակալութեան

ՀԻՓՓԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00, Մաարաթ փողոց Գէյրութ, B. P. 511։

Հեռագր. հասցէ.— «HITTIFRER»

ինձ կ'ոչնչացնէր, և այսպէս, զօրեղը տկարին ոչնչացնելով, մարդկային հասարակութեան մէջ կը տիրէր ընդհանուր ամայութիւն, ընդհանուր դժբախտութիւն։

Համբը միշտ իր խօսքերի մէջ օրինակ էր առնում իմ անձը, կարծես, ես ամբողջ մարդկութեան ներկայացուցիչը լինէի։ Ասում էր. քո անձը քեզի աւելի մօտ է, դու նրա հետ աւելի ծանօթ ես, և քո անձի օրինակով կարող ես դասել բոլոր մարդերի վրայ։ Ինձ երեւում էր, որ ես գրաւել էի նրա ուշադրութիւնը։ Նա որքան սառն էր, որքան ծածկամիտ էր դէպի իւր շրջակերները, այնքան եռանդոտ կերպով սկսեց հոգ տանել իմ զարգացման վրայ։ Մի անգամ ասաց ինձ.

— Մուրադ, դու այժմ գիտես (նա այժմ ինձ հետ միշտ դուով էր խօսում) թէ ինչ է պատճառը որ մարդիկ անբարոյական եւ միեւնոյն ժամանակ անբախտ են դառնում, դու գիտես նաեւ, որ մի մարդու անբախտութեան պատճառները հասկանալու համար, պէտք է ծանօթանալ նրա կեանքի պատմութեան հետ։ Եւ այսպէս, մի ամբողջ ազգի անբախտութեան պատճառները հասկանալու համար պէտք է նոյնպէս ծանօթանալ նրա պատմութեան հետ։ Որովհետեւ մի ազգ մարդկութեան մէջ, նոյն տեղն է բռնում ինչ որ անհատը հասարակութեան մէջ։ Եւ նա ազգերի պատմութիւնից բացատրեց ինձ շատ կրթիչ բաներ։

Երկար նա խօսում էր կրօնքի, լեզուի և գրականութեան մասին, բացատրում էր, թէ մի ազգի գրականութիւնը ինչ ուղղութիւն կարող է տալ նրա կեանքին և գործունէութեանը, բացատրում էր մեր նոր գրականութեան սխալ ընթացքը և նրա վնասակար ազդեցութիւնը ժողովրդի վրայ։ Նրա ասածները ինձ այն աստիճան գրաւեցին, որ ես վճռեցի, որքան կարելի է, լաւ սովորել հայոց լեզուն, իմ լեզուն առաջ շատ կոչտ

և ամլական էր։ Թուրքերէն և պարսկերէն բառերով լի էր իմ խօսակցութիւնը։ Ես աշխատում էի գործի հետ, բուն հայկական բառեր գործածել։ Ես շատ չուտ սովորեցի բառերը, օրինակ, մի գիչերուայ մէջ սովորեցի այդ բոլոր բառերի նշանակութիւնը. անհատ, ընտանիք, ցեղ, ազգ, հայրենիք, պետութիւն, քաղաքակրթութիւն, լուսաւորութիւն և ուրիշ շատ բառեր։ Նա ասում էր, որ այդ բառերի վրայ ամբողջ գրքեր են գրուած, բայց նա մի քանի խօսքերով բացատրում էր ինձ դրանց իմաստը։ Ափսոս որ Թույլ չէր տրուած մեզ մօտ գիրք, Թուղթ, գրիչ ունենալ, թէ չէ, ես շատ բան կը սովորէի նրանից։

«Գիտութիւնը և ուսումը միայն միջոցներ են մի ժողովրդի համար հասնելու բարօրութեան, բայց ոչ բարօրութեան առարկան,»— ասում էր նա, եւ յետոյ սկսում էր բացատրել, թէ ուրիշ ինչ պայմանների մէջ պէտք է գրուած լինի ժողովրդի կեանքը, որ կարողանայ լինել նա բախտաւոր։ Երկար ու երկար խօսում էր հողի ու մշակութեան պայմանների մասին, արհեստների կատարելութեան մասին, դրամատէրների գործունէութեան մասին և այլն։ Աշխատանքը նա աւելի բարձր էր դասում, քան ամէն ինչ։ «Աշխատանքը կեանք է, ասում էր նա, իսկ անգործութիւնը մեռելութիւնն է։

Նրա խօսակցութիւնը այնքան հաճելի էր, որ ես ժամերով լսում էի նրան և չէի կշտանում։ Ոչ մի անմիտ բառ դուրս չէր թռչում նրա բերանից։ Նա գիտէր խիստ լուրջ եւ խորին կերպով վերաբերուել դէպի ամէն մի հարց։ Նա իմ կեանքում առաջին անգամ տեսնում էի մի այնպիսի երիտասարդ, որը անահման բարութեան հետ ունէր համակրութիւնների մեծ պաշար։ Նա գիտէր մի քանի եւրոպական և ասիական